

TALOUSARVIOALOITE 545/2001 vp

Määrärahan osoittaminen rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistämiseen

Eduskunnalle

Ratahallintokeskus panostaa lähivuosina tuntuvasti Suomen ratojen kunnostamiseen ja kehittämiseen. Näillä ratahankkeilla luodaan entistä paremmat toimintaedellytykset sekä henkilö- että tavaraliikenteelle. Rautatieliikenteen toimintaedellytyksenä on ottaa huomioon elinkeinoelämän ja joukkoliikenteen kuljetustarpeet kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Kansainväliseen liikenteeseen kehittynyt rataverkko on keskeisenä linkkinä idän ja lännen välillä.

Rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistämisellä on mittava aluetaloudellinen ja kansantaloudellinen merkitys. Alueella sijaitsevat suuret työnantajat, puuteollisuuden yritykset, kuljettavat rautateitse suuria määriä raakapuuta. Enon Uimaharjussa sijaitseva Stora Enson Enocell Oy kuljetti v. 2000 rautateitse yli 1,5 milj. tonnia raakapuuta ja 750 000 tonnia valmiita tuotteita. Lisäksi rataosuudella Nurmeksesta lähtien kuljettiin v. 2000 n. 420 000 tonnia raaka-aineita ja jalostustuotteita. Rataosuudella Nurmes—Joensuu kuljetetaan vuosittain yhteensä 2 700 000 tonnia tavaraa. Kun otetaan huomioon mm. Lieksassa tehdyt uudet teollisuusinvestoinnit, kuljettava tavaramäärä tulee kasvamaan kaikkia ennusteita nopeammin. Tavarankuljetus on edullisinta suorittaa sähköistetyllä radalla.

Värtsilän—Niiralan raja-asema on Suomen itäisen liikenteen kannalta merkittävä rajanylityspaikka. Vuoden 1998 tilastojen mukaan em. raja-asemalta lähteneitä ja sinne saapuneita tava-

ravaunuja oli kaikkiaan 94 751, mikä oli Suomen ja ulkomaiden välisestä yhdyслиikenteessä kuljetetuista tavaravaunuista 16,3 %.

Ratahallintokeskuksen kehittämissyksikön laatiman vaikutusselvityksen (julkaisu A 1/1998) mukaan tavaraliikennemäärät tulevat kasvamaan entisestään. Liikennemäärien kasvu johtuu pääosin Venäjän tuonnin, lähinnä metsä- ja metalliteollisuuden raaka-ainekuljetusten, sekä Suomen kautta kulkevien transitokuljetusten lisääntymisestä. Vuonna 2000 Joensuu—Uimaharju-rataosuudella tavaraliikenteen kokonaiskuljetusmäärä oli 2 700 000 tonnia, ja vuodelle 2010 kuljetusmäärän ennuste on 2 750 000 tonnia. Vastaavasti Joensuu—Niirala-rataosuuden kokonaiskuljetusmäärä vuonna 2000 oli 3 130 000 tonnia, ja vuodelle 2010 annettu kuljetusmäärän ennuste, 4 150 000 tonnia, on osoittautumassa alimitoitetuksi.

Niirala—Säkäniemi-rataosuus kuuluu Suomen TEN-verkkoon. Euroopan unionin asettamien tavoitteiden mukaisesti TEN-verkkojen kehittämällä pyritään mm. edistämään sisämarkkinoiden toimintaa sekä varmistamaan henkilöiden ja tavaroiden kestävä liikkuminen yhteiskunnan, ympäristön ja turvallisuuden kannalta parhaissa mahdollisissa olosuhteissa. Rataosuuden sähköistäminen tukee varsin hyvin myös em. yhteisön tavoitteita.

Joensuun on alueen vahva teollisuus-, koulu- ja hallintokaupunki, jonka toimintojen edellytyksenä on vilkas yhteydenpito muun maailman

kanssa. Alueen monipuolinen ja kehittyvä elinkeinoelämä, opiskelupaikkojen lisääntyminen ja jatkuva väestönkasvu muodostavat junamatkoille selvän kasvupotentiaalin. Näiden seikkojen valossa on todennäköistä, että myös henkilöliikenteen matkustajien lukumäärä kasvaa, jos tarjontaa parannetaan nopeammilla aikatauluilla. Lisäksi sähköistys tukee sekä kansallisten että kansainvälisten liikenneyhteyksien parantamista, kehittämistä ja laajentamista.

Vaikutusselvityksen perusteella voidaan todeta, että rataosuuksien sähköistys on merkittävä ympäristöinvestointi, sillä sen avulla voidaan huomattavasti vähentää liikenteen päästöjä ja meluhaittoja ja parantaa huomattavasti rata-alueiden pienilmaston ilmanlaatua. Sähköistysinvestoinneilla voidaan vähentää junaliikenteen synnyttämiä kasvihuonekaasuja ja tukea näin kasvihuoneilmiön rajoittamiseen pyrkivää toimintaa.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2001

Erkki Kanerva /sd
Lauri Kähkönen /sd
Pekka Ravi /kok

Siirryttäessä sähköjunaliikenteeseen junaliikenteen liikennetuotantokustannukset pienenevät huomattavasti ja myös sen laatu- ja palvelutaso paranevat. Rataosuuksien sähköistämisen hyödyt kohdistuvat henkilö- ja tavaraliikenteeseen ja hyödyntävät täten sekä henkilöliikenteen matkustajia että erityisesti maamme kauppaa ja teollisuutta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2002 talousarvioon momentille 31.40.21 lisäyksenä 30 600 000 euroa rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistämiseen.

Matti Väistö /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Säde Tahvanainen /sd